

Een Wadden Sea Observatory in het kader van het NWO- Kust en Zee programma

Van: NIOZ/NIOO-CEME en IMARES

Datum: 27/11/06

Inleiding

Op verzoek van NWO wordt in deze korte notitie aangegeven hoe een geïntegreerd monitoring programma voor de Waddenzee (de Wadden Sea Observatory) in het kader van de pilot 'Veranderende draagkracht' van het Kust & Zee programma opgezet zou kunnen worden. Als uitgangspunt worden bestaande langjarige meetprogramma's van Rijkswaterstaat (RIKZ), LNV (IMARES) en het Koninklijk NIOZ genomen. Hoewel deze programma's wellicht voldoen aan bepaalde specifieke beleids- of onderzoekswensen wordt algemeen onderschreven dat aanvullende langdurige metingen noodzakelijk zijn om een veel beter inzicht te verkrijgen in de dynamiek van het Wadden systeem. Ook is het zeer gewenst om, via de Wadden Sea Observatory, alle bestaande en nieuwe metingen openbaar toegankelijk te maken. Voorgesteld wordt om middelen vanuit het Kust en Zee programma te gebruiken voor beide aspecten, dus 1) het uitvoeren van nieuwe metingen en 2) het via 1 loket openbaar toegankelijk maken van zowel de bestaande als de nieuwe metingen.

Onderstaand volgt eerst een korte opsomming van relevante bestaande monitoring programma's. Daarna worden de gewenste nieuwe metingen genoemd en tenslotte een voorstel om al deze gegevens via 1 loket beschikbaar te maken.

Bestaande langjarige meetprogramma's

Koninklijk NIOZ

- NIOZ pier metingen: phytoplankton, temperatuur, zout, nutriënten etc.
- Veerbootmetingen: stromingen + slibtransport in Marsdiep
- Fuikmetingen Marsdiep : visfaunagegevens
- Benthos Balgzand
- Demografie wadvogels

IMARES

- Zeehonden
- Vogels (tellingen met vliegtuig)
- schelpdieren, schelpenbanken
- vissen
- Kwelders (samen met RIKZ)

RIKZ

- Metingen in kader van KRW
- Waterstanden, golven, bodemdiepte
- Benthos, jaarlijkse bemonstering op aantal raaien (uitgevoerd door NIOZ)
- Vogels (tellingen met vliegtuig)
- Kwelders (samen met IMARES)

SOVON

- Hoogwatertellingen wadvogels

NAM

- Monitoring in gaswingebied?

(Voor het toegankelijk maken van data uit deze doorlopende monitoring programma's is extra inzet noodzakelijk)

Aanvullende metingen

In het kader van dit programma wordt voorgesteld om de bestaande (en reeds gefinancierde, zie boven) metingen uit te breiden met:

- De eerste 2 van een serie van 5-7 meetpalen, minimaal uitgerust met sensoren die nu ook al op het piertje (en/of Navicula/veerboot) gebruikt worden. Palen worden verdeeld over gebied tussen Marsdiep en Paesumerwad (NIOZ regie + uitvoering)
- Maandelijkse survey langs deze meetpalen met een onderzoeksschip: schoonmaken, calibratie, gecombineerd met 'onderweg-metingen' (NIOZ regie; uitvoering ook mogelijk door RWS)
- Jaarlijkse uitgebreide survey (epi)benthos in westelijke en oostelijke waddenzee (NIOZ en IMARES, ook RWS schepen inzetbaar)
- Visfauna Waddenzee (IMARES en NIOZ)
- Remote sensing (ook voor organismen)
- Vogelradar
- Onderzoeken toepassing LOFAR

Datamanagement en publiek toegankelijk maken van de metingen

De monitoring gegevens die binnen dit programma worden verzameld, dus zowel via de bestaande als de nieuwe metingen, zijn openbaar. Alle primaire gegevens worden beheerd door de instituten die de metingen ook uitvoeren (dus alle RIKZ metingen blijven opgeslagen in de DONAR database etc.). Er wordt 1 centrale website opgezet en beheerd van waaruit al deze datasets toegankelijk worden gemaakt. Dit zou geregeld kunnen worden via de bestaande NODC (Nationaal Oceanografische Data Commissie) en/of Interwad, gebruik makend van daartoe ontwikkelde tools zoals EMIGMA.

Mogelijkheden voor participatie Rijkswaterstaat

- Huidige monitoring-programma (ook) onderdeel laten zijn van geïntegreerde Wadden Sea Observatory
- Financiering meetpalen
- Scheepstijd